



■ Evidencia archeologických dát v IISPP

Základné východiská a dostupné nástroje

J. Čáni

Predpoklady vzniku Informačního systém o archeologických datech v NPÚ

Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy - Článek 2

Každá Strana se zavazuje, že zavede prostředky přiměřenými pro daný stát takový právní systém na ochranu archeologického dědictví, jenž zajistí:

(i) vedení soupisu jejího archeologického dědictví a klasifikaci chráněných památek a oblastí,

Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči

Část třetí - Archeologické výzkumy a nálezy

§ 22 odst. 2) Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

§ 21 odst. 4) Jde-li o archeologické výzkumy na území prohlášeném za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, Archeologický ústav a oprávněné organizace oznámí zahájení archeologických výzkumů odborné organizaci státní památkové péče, které podají též zprávu o jejich výsledcích.

Statut Národního památkového ústavu




Hlavní činnosti a úkoly (příloha 4)

b) vede evidenci a dokumentaci archeologických výzkumů provedených na pozemku prohlášeném za kulturní památku nebo národní kulturní památku, jakož i na území prohlášeném za památkovou rezervaci nebo památkovou zónu,

c) vede evidenci a dokumentaci archeologických nálezů, archeologických nalezišť a území s archeologickými nálezy.

Evidenčné povinnosti Odboru archeologie NPÚ, GnŘ, vyplývající z Hlavního organizačního řádu NPÚ

Popisy činností organizačních útvarů, ... - příloha č. 2.

- **Evidencia dát o (významných) archeologických lokalitách** 
 - **evidencia dát o území s archeologickými nálezmi** 
 - **evidencia dát o archeologických nálezech** 
- Archeologický památkový fond APF**
- **evidencia informácií o archeologických výskumoch** - archeologická činnosť na pamiatkovo chránených územiach a nehnuteľnostiach (KP, NKP, PZ, PR) a archeologická činnosť NPÚ

Archeologický pamiatkový fond a informácie o ňom

Archeologický pamiatkový fond (APF) môžeme z hľadiska stanovenia pamiatkových hodnôt a potrieb pamiatkovej archeológie rozčleniť do troch zložiek:

- 1. APF in situ bez špecifikovaných pamiatkových hodnôt.** Vyskytuje sa, alebo sa jeho výskyt predpokladá všade, kde v minulosti prebiehala ľudská činnosť. Označujeme ho ako **Území s archeologickými nálezmi (ÚAN)** a základným predpokladom ochrany jeho pamiatkových hodnôt je zabezpečenie záchranného archeologického výskumu na ňom. Na základe očakávateľnosti výskytu archeologických nálezov sa člení do štyroch kategórií: na územie, kde sú nálezy doložené; územie, kde sa nálezy dôvodne predpokladajú; územie, kde nálezy nie je možné vylúčiť; územie bez archeologických nálezov.
- 2. APF in situ s poznanými a špecifikovanými pamiatkovými hodnotami.** Tvoria ho prvky v krajine označované ako **Významné archeologické lokality (VAL)**, napr. hradiská, tvrzišťa, mohylníky, zaniknuté vesnice a podobne. Pamiatková archeológia formuluje široké spektrum požiadaviek na ich ochranu a zachovanie v autentickom stave. Cca 1700 z nich je pamiatkovo chránených ako KP či NKP, na mnohé z nich spadá pamiatková ochrana v rámci pamiatkových území PR a PZ. Časti z nich, resp. časť akéhokoľvek pamiatkovo hodnotného územia, môžu byť rozpoznané ako **Významné archeologické plochy (VAP)**, ktoré predstavujú územie so zachovalým hodnotným archeologickým terénom.
- 3. APF in fondo, tzn. archeologický nálezový fond (AN),** pochádza z archeologických výskumov APF in situ.

Archeologické výskumy – predstavujú zdroj dát o APF a evidovanie informácií o nich je dôležitou súčasťou menžmentu archeologických dát.

Evidovanie údajov o APF a o archeologických výskumoch je základným účelom ISAD a jeho rozvoj, spočívajúci v dôslednom využívaní jednotlivých zložiek IISPP, je efektívnym krokom k zabezpečeniu ochrany archeologického dedičstva.

Typy záznamov o APF v IISPP

Území s archeologickými nálezy (ÚAN)

- záznamy v SAS o všetkých známych prvkoch APF in situ, základná evidencia, informácie o pravdepodobnosti výskytu archeologických nálezov.
- obmedzené možnosti špecifikácie pamiatkových hodnôt a špecifikácie spôsobu ochrany a režimu zaobchádzania.
- minimálne možnosti priestorového vyjadrení častí a komponent archeologických lokalít.

Prvky Soupisu Památkového katalogu (prvek)

- možnosť podrobnej špecifikácie pamiatkových hodnôt a návrhu spôsobu ochrany a režimu zaobchádzania.
- možnosti polygónového priestorového vyjadrenia častí a komponent lokalít s podrobným popisom.
- možnosť vytvárania jednotlivých hierarchizovaných prvkov – areály a ich objekty/prvky.
- možnosti veľmi komplexnej deskripcie na databázové úrovni – specializace, tematické okruhy, popis, vývoj, historie, klasifikace jevů ÚAP a jiné.
- evidujú sa dva druhy „prvků“ – **Významná archeologická lokalita** a **Významná archeologická plocha**.

Právní stavy, register ÚSKP v Památkovém katalogu (PS)

- informácie o charakteru pamiatkovej ochrany APF („A“KP, „A“NKP, KPZ, APR).
- polygónové vymedzenie rozsahu právnej ochrany.

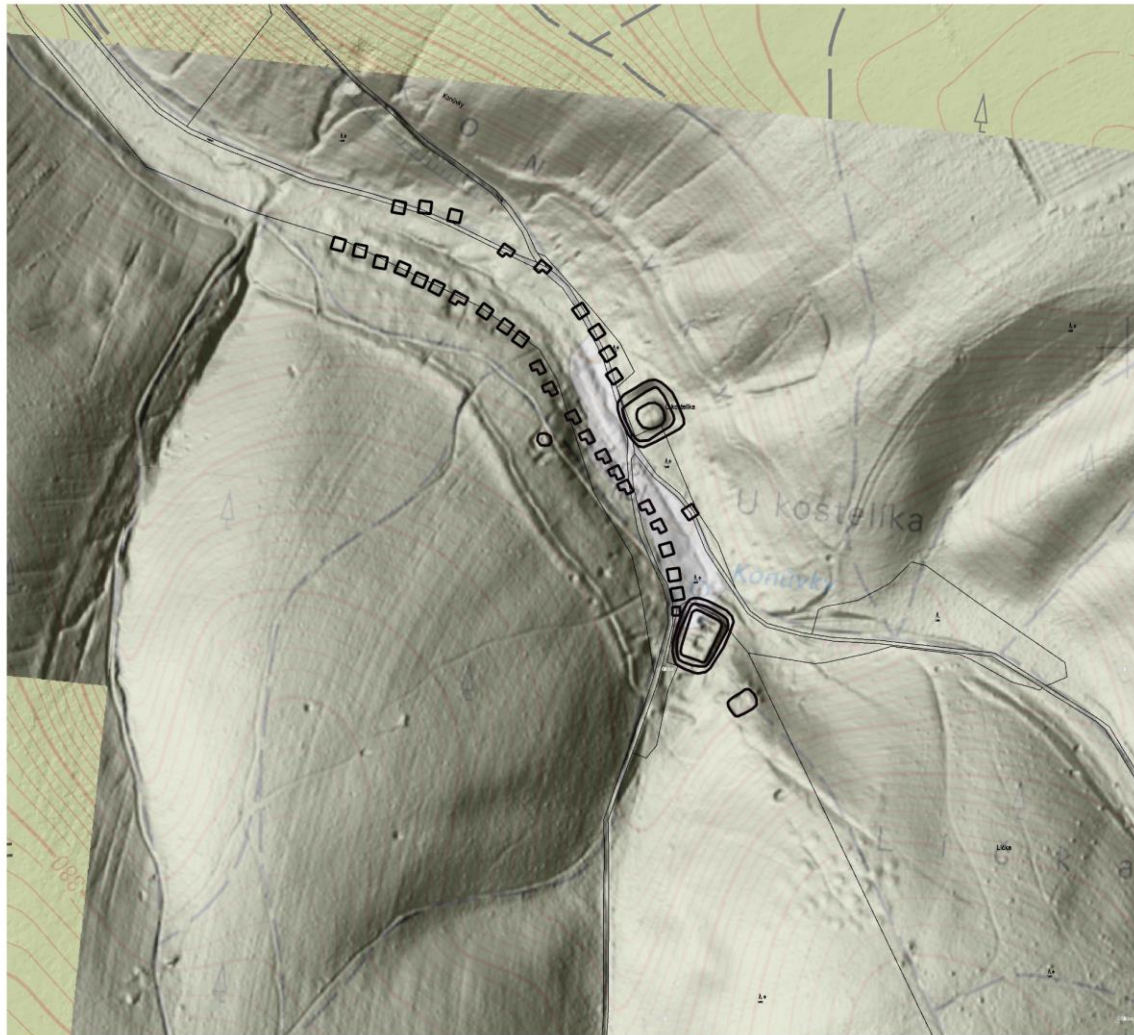
Komponenty IISPP podľa využitia pre potreby pamiatkovej archeológie

- **Památkový katalog, Státní archeologický seznam ČR (SAS)** – evidencia záznamov o **Území s archeologickými nálezmi**
- **Památkový katalog, Ústřední evidence oznámení (ÚEvO)** – evidencia záznamov o **archeologických výskumoch** a o plnení zákonnej ohlasovacej povinnosti
- **Památkový katalog, ÚSKP** – evidencia záznamov o rozsahu pamiatkovej ochrany „**archeologických**“ pamiatok a pamiatkových území (KP, NKP, PZ, PR) – „**právní stavy**“
- **Památkový katalog, Soupis** – evidencia „**archeologických**“ **prvkov** (movitých i nemovitých), ktoré sú predmetom záujmov pamiatkovej starostlivosti a sú spravidla nositeľmi pamiatkových hodnôt
- **MIS (Metainformačný systém)** – dátový sklad na evidovanie a online publikovanie **digitálnych dokumentov a dokumentácie** súvisiacich s APF
- **TRITIUS** – evidencia **knižných a dokumentačných fondov** NPÚ
- **GEOPORTÁL** – evidencia a prezentácia **priestorových dát** o APF
- **Zbierky, mobiliárne fondy** – plánovaný systém využiteľný pre evidovanie dát o **archeologických nálezoch**



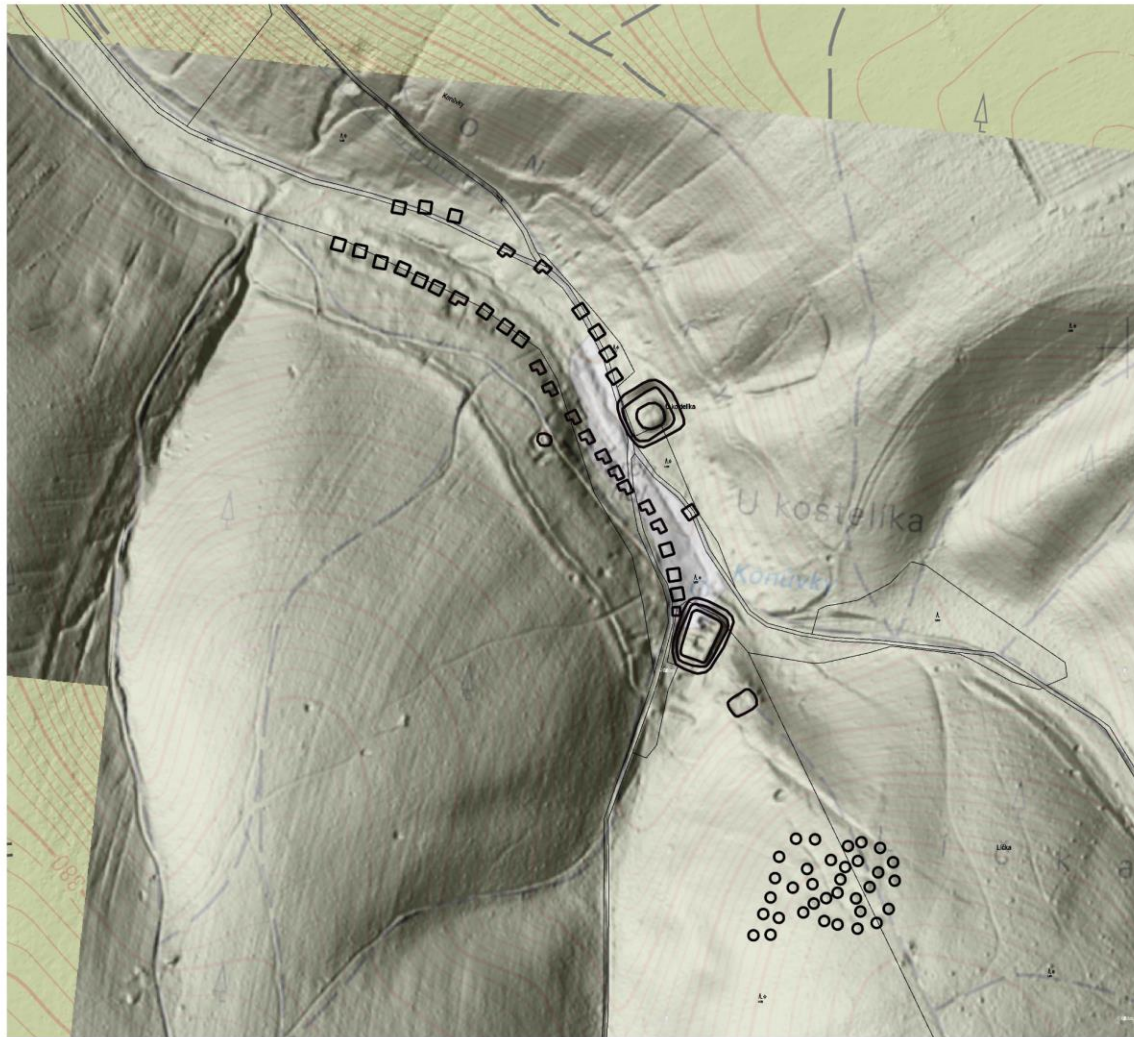
**ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov**

Digitální model reliéfu
zivemapy.cz



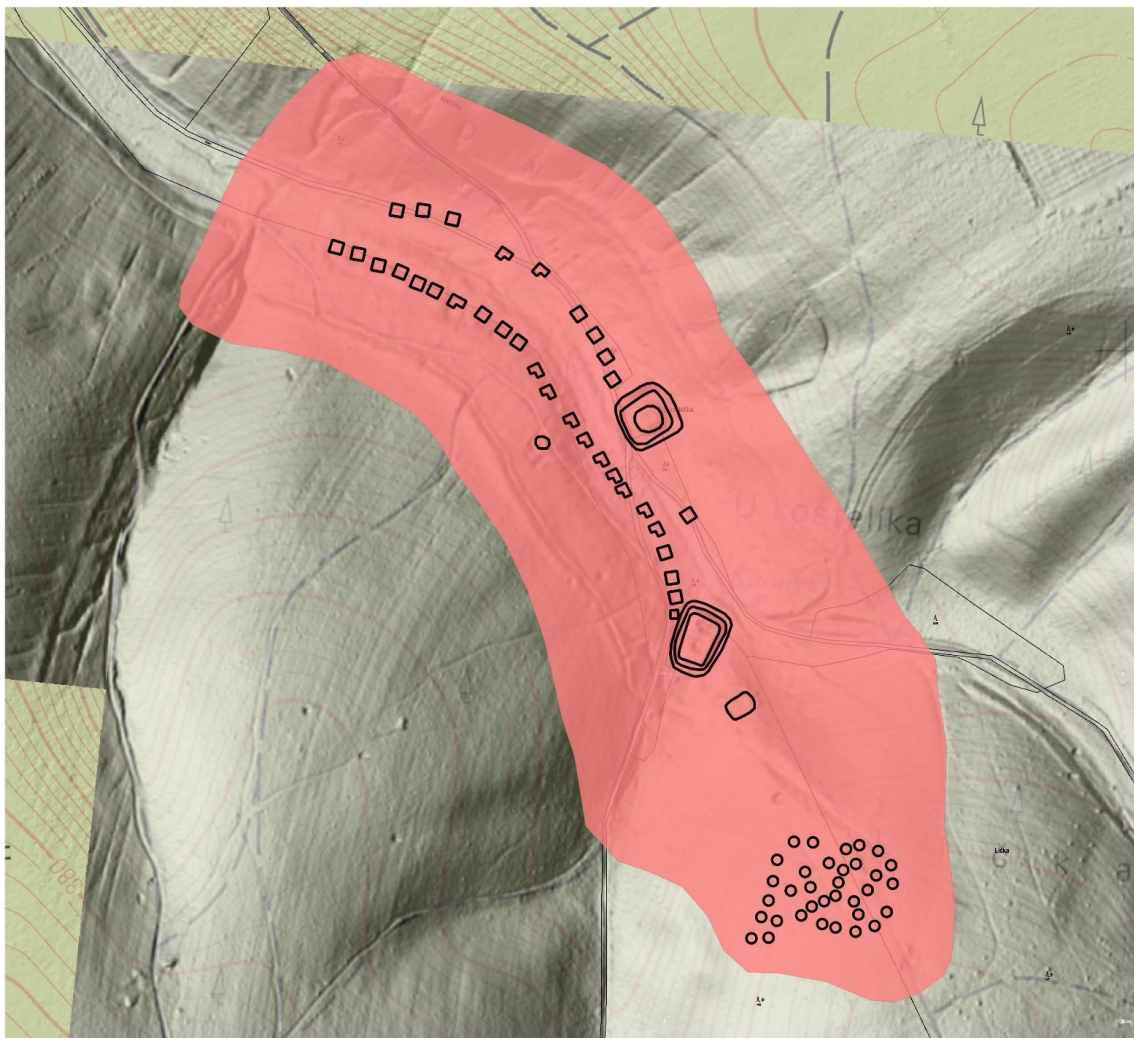
ZSV Konůvky k. ú. Heršpice okr. Vyškov

prvky zaniklé vesnice



ZSV Konůvky k. ú. Heršpice okr. Vyškov

prvky zaniklé vesnice
+
mohylník



ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov

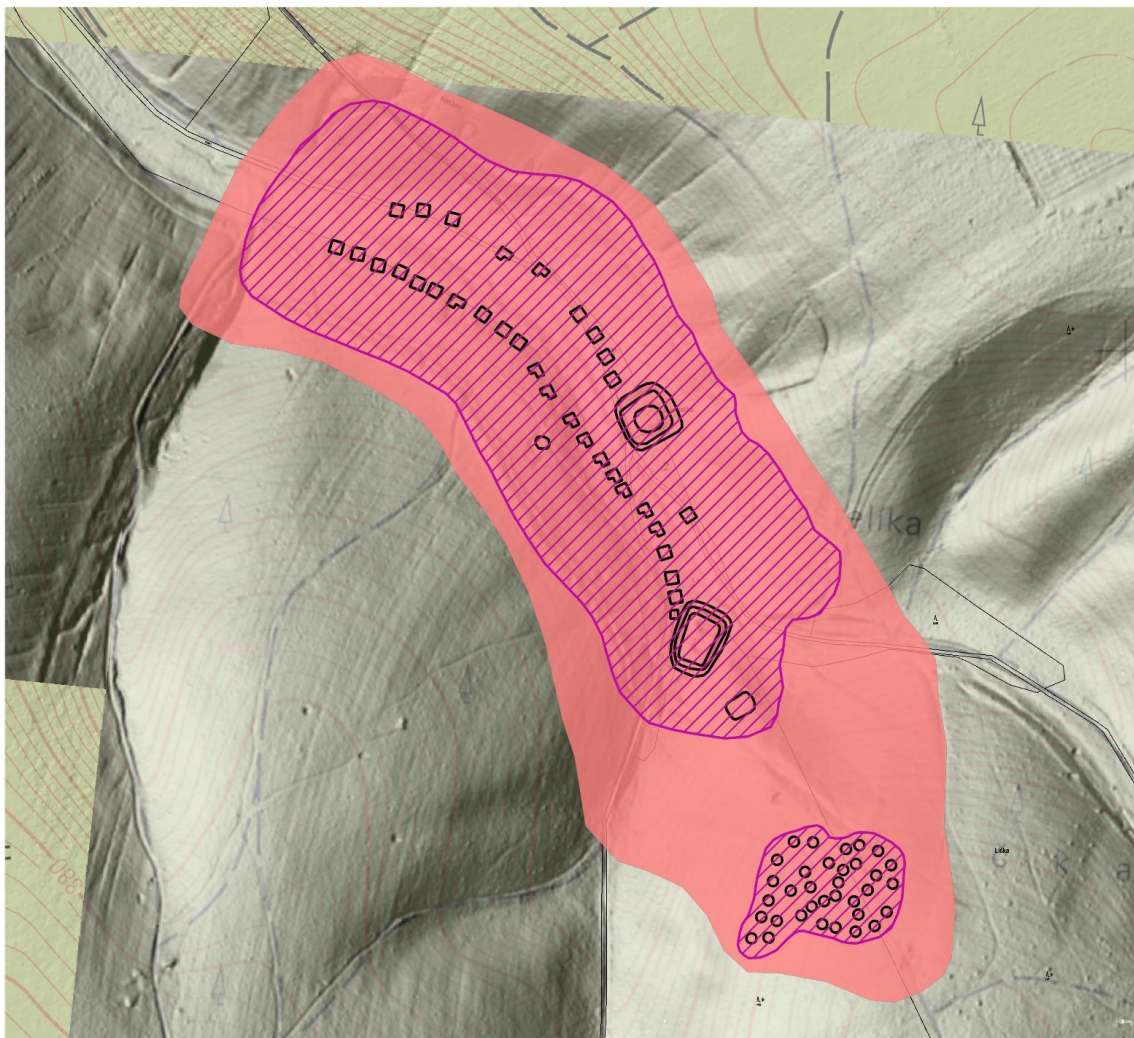
ÚAN I. kategórie



ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov

identifikácia objektov

PaGIS

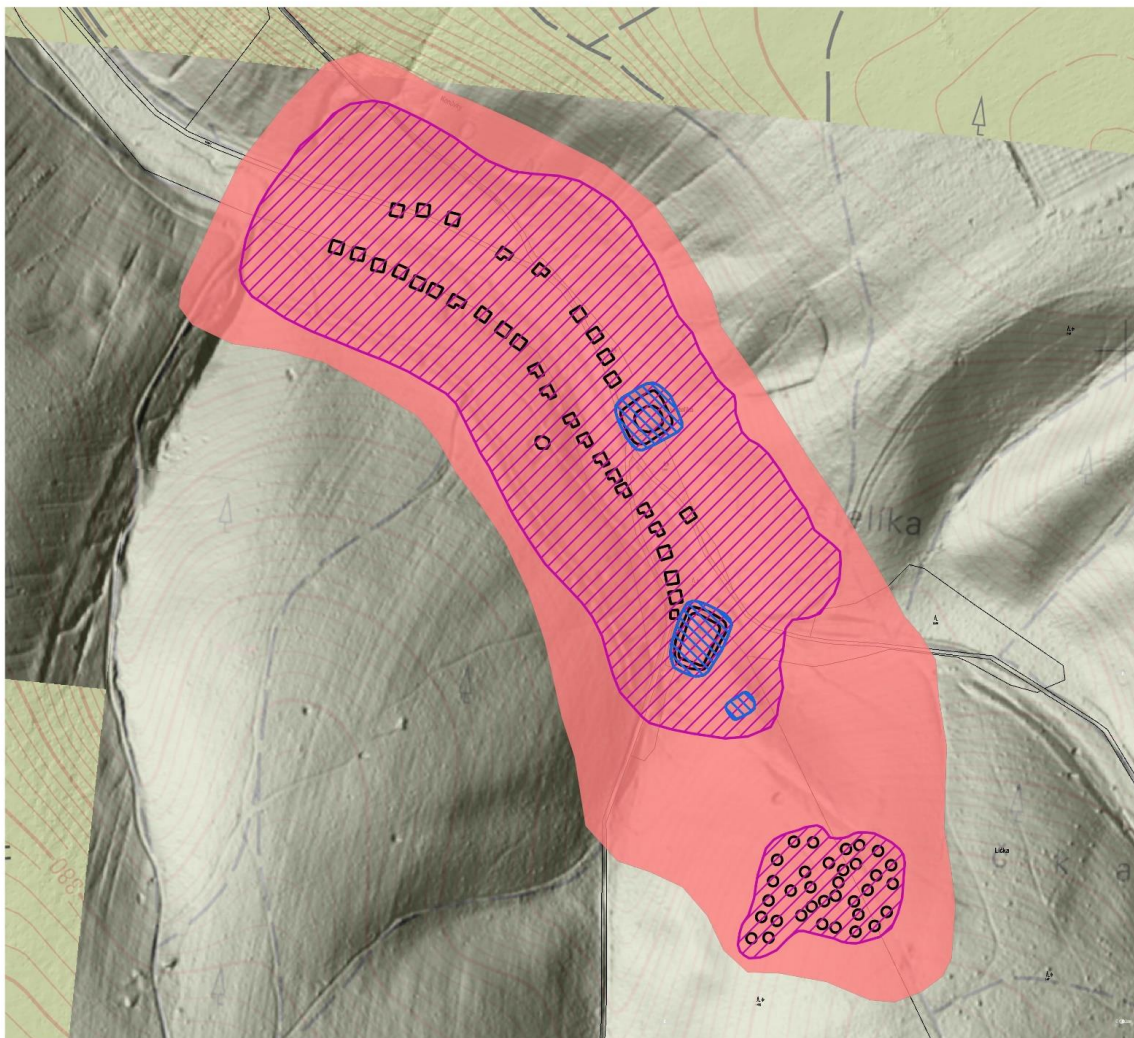


**ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov**

Prvek PK - Soupis

Významná
archeologická lokalita

areál

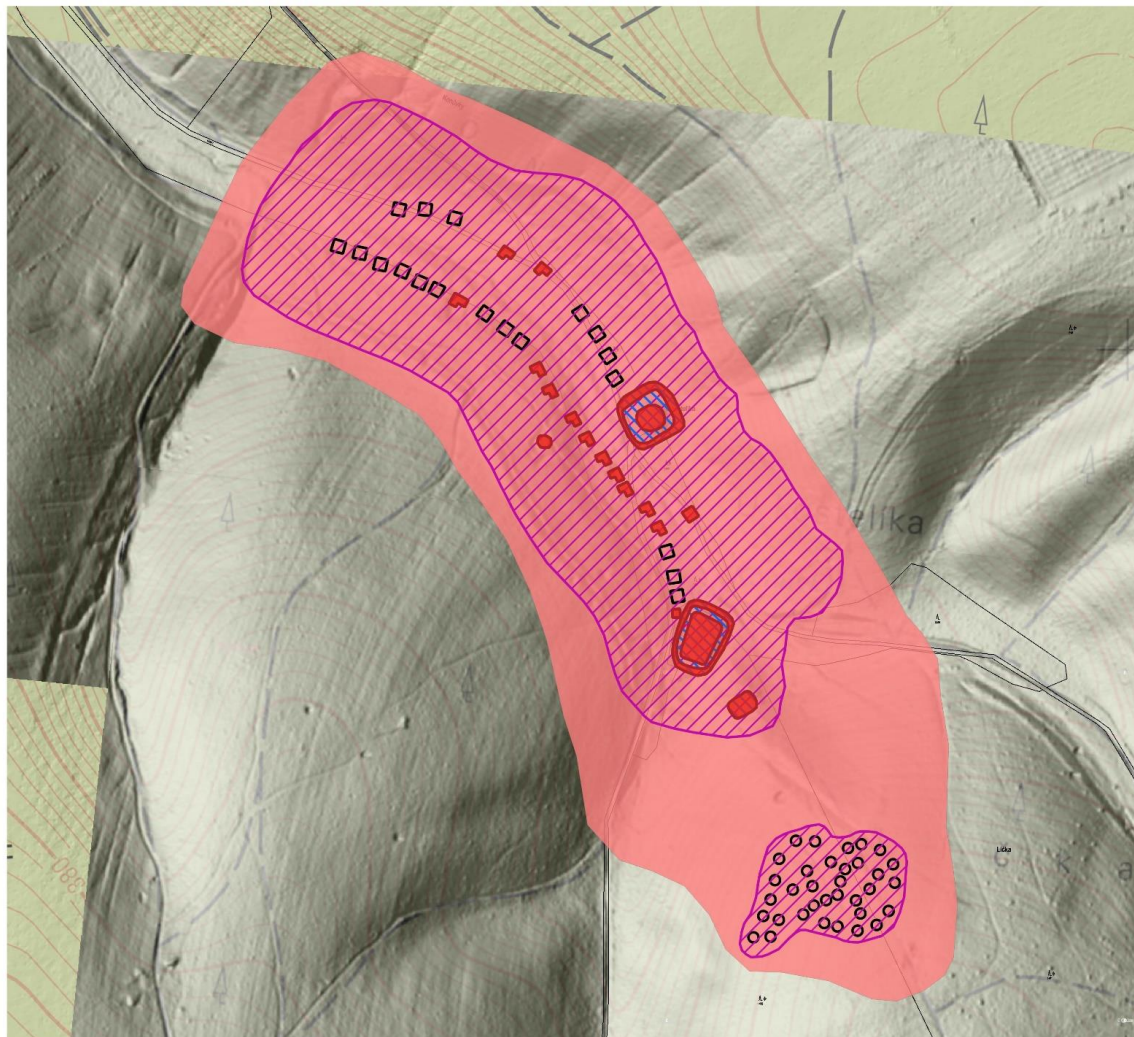


ZSV Konůvky k. ú. Heršpice okr. Vyškov

Prvek PK - Soupis

Významná
archeologická lokalita

areály
+
objekty

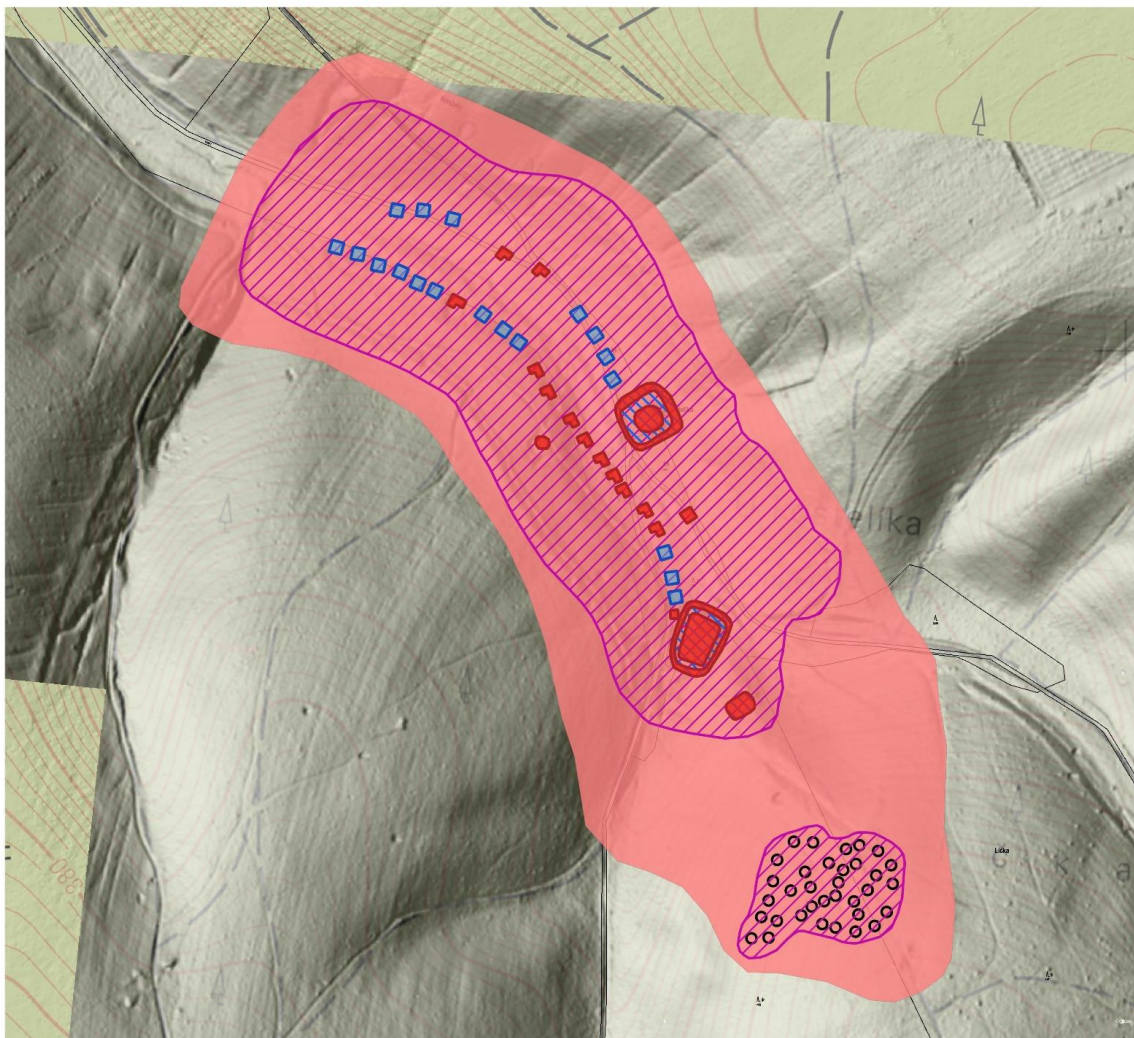


**ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov**

Prvek PK - Soupis

Významná
archeologická lokalita

archeologický výskum

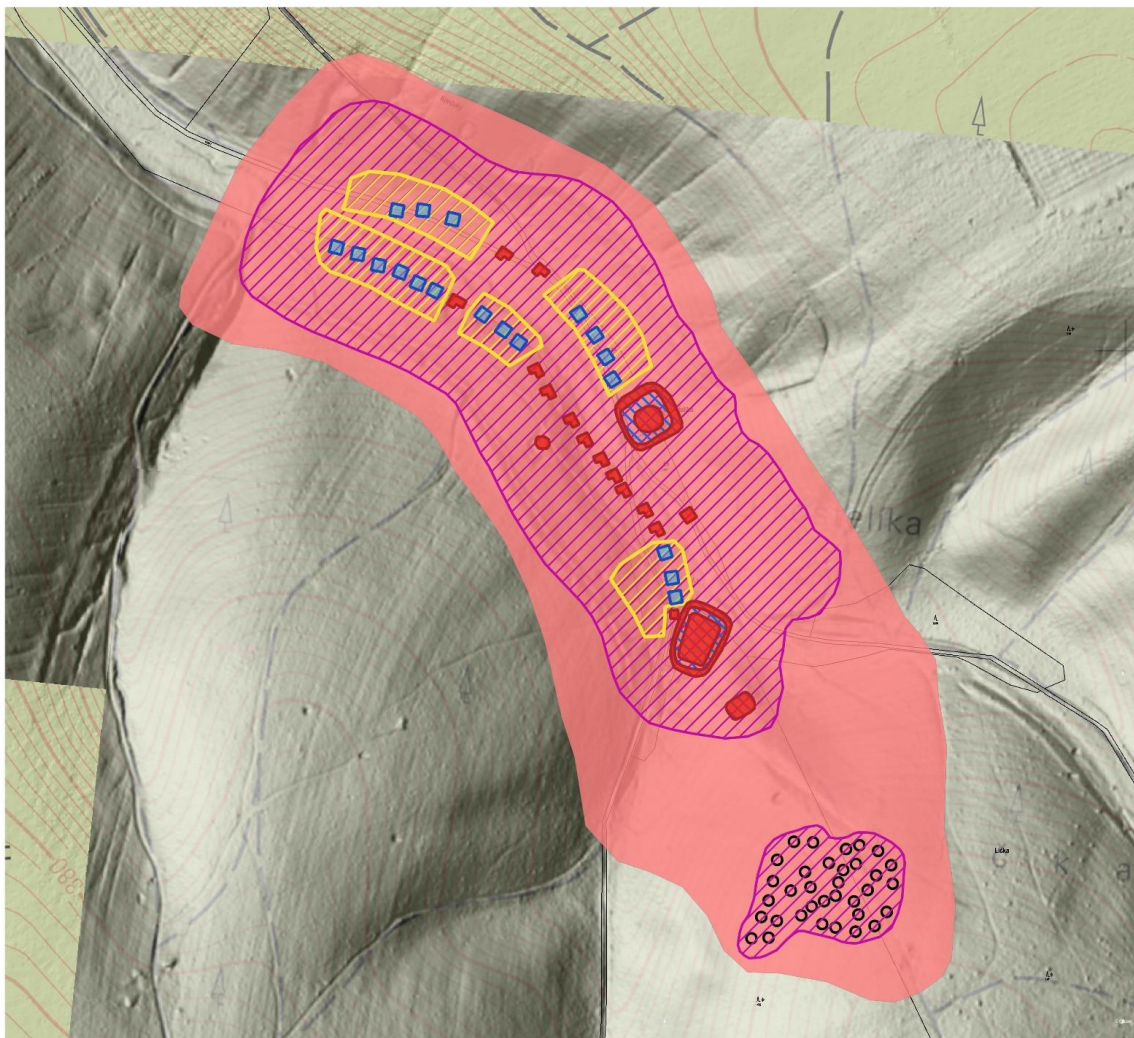


ZSV Konůvky k. ú. Heršpice okr. Vyškov

Prvek PK - Soupis

Významná
archeologická lokalita

archeologický výskum
+
objekty bez zásahu



ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov

Prvek PK - Soupis

Významné
archeologické plochy



ZSV Konůvky
k. ú. Heršpice
okr. Vyškov

Kultúrna pamiatka

rozsah ochrany
tzv. "právní stav"

Etapizácia

1. etapa – 2022/2023

- vybudovanie nového modulu pre správu SAS v prostredí Památkového katalogu a novej aplikácie pre prezentovanie dát SAS v prostredí verejného Památkového katalogu,
- vybudovanie nových mapových aplikácií pre správu a prezentovanie dát SAS v prostredí Geoportálu,
- migrácia dát „starej“ databázy a „starej“ geodatabázy SAS.

2. etapa – 2023/2024

- vybudovanie nového modulu pre správu ÚEvO v prostredí Památkového katalogu,
- vytvorenie subtypu prírastkových bodov pre priestorovú identifikáciu archeologických výskumov
- migrácia dát z pôvodných ACCES databáz a Archeologickej mapy ČR (AMČR).

3. etapa – 2024/2025

- integrovanie ISAD na AMČR – predovšetkým zabezpečenie aktualizácie ÚEvO
- migrácia dát – „archeologické“ prvky Soupisu na základe „starej“ evidencie VAL

Ďalší rozvoj

- vytvorenie nástrojov na aktualizáciu dát SAS a dát „archeologických“ prvkov Soupisu na základe AMČR,
- vybudovanie systému na správu dát o archeologických nálezoch a zbierkach.

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV** | **INFORMAČNÍ SYSTÉM
O ARCHEOLOGICKÝCH
DATECH**

Portál IISPP Vyhrazený přístup Památkový katalog

[Státní archeologický seznam - databáze](#)

Státní archeologický seznam České republiky (SAS ČR) eviduje prvky archeologického dědictví jako Území s archeologickými nálezy (ÚAN). Evidenci archeologického dědictví v SAS ČR vychází z rozdělení ÚAN dle očekávatelnosti a předpokladu výskytu archeologických nálezů v krajině do 4 kategorií (území s jednoznačně rozpoznáním výskytem nálezů; území, kde lze nálezy důvodně předpokládat; území, kde nálezy nelze spolehlivě vyloučit a území bez archeologických nálezů). Evidenčními jednotkami SAS ČR jsou tak jednotlivá ÚAN, kterým v databázi SAS ČR přísluší strukturované popisné údaje.

[Státní archeologický seznam - mapová aplikace](#)

Každé evidované Území s archeologickými nálezy (ÚAN) je plošně vymezené polygonem na základě dostupných prostorových údajů o výskytu archeologických nálezů a situací. Polygony ÚAN jsou dostupné v mapové aplikaci s širokými možnostmi vyhledávání.

[Významné archeologické lokality](#)

Soupis památkově hodnotných prvků archeologického kulturního dědictví, evidovaných v Památkovém katalogu. Obsahuje památkově chráněné i prozatím nechráněné nemovitosti, jež jsou nejhodnotnější částí archeologického památkového fondu České republiky.

[Významné archeologické plochy](#)

Databáze výseků památkových území a kulturních památek, které představují plochy s výjimečně hodnotnými a zachovalými archeologickými terény a situacemi. Tvorbí významnou součást památkových hodnot chráněných nemovitostí a také důležitou součást archeologického památkového fondu.

Památkový katalog, SAS ČR – interný přístup

Browser address: iispp.npu.cz/katalog/#/uan/35366

Navigation: Domů Prvky katalogu Památková ochrana Archeologie Ke zpracování Slovníky Nastavení Nápověda Zpět

System info: NPU PRODUKCE new2024 | uživatel: can | Odlásk

Státní archeologický seznam ČR

Zobrazit	Id SAS	Poř. č. SAS	Název	Kategorie	Podkategorie	Významná	Typy ÚAN	Období	Katastrální území	Obec	ORP
<input type="checkbox"/>	celé číslo	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec	<input type="checkbox"/>	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec
<input type="checkbox"/>	35366		Ledviny	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	tvrz; zaniklý areál	vrcholný středověk	Žďár u Hradiště	Hradiště	Karlovy
<input type="checkbox"/>	35360		Dubina	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	zaniklý areál; vesnice	středověk - novověk	Spačice	Běstvina	Chrudim
<input type="checkbox"/>	35400		mohyly v lese Doubrava	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	mohyla; pohřebiště	lužická kultura	Králová	Medlov	Uničov
<input type="checkbox"/>	35778		Mohyla severně od vrchu	ÚAN I	ÚAN I	<input type="checkbox"/>	mohyla; pohřebiště	lužická kultura	Stavenice	Stavenice	Moheln
<input type="checkbox"/>	50035		mohylník v lese "Za mlý	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	pohřebiště mohylové	zemědělský pravěk	Městec Králové	Městec Králové	Poděbr
<input type="checkbox"/>	35767		Bohdalovská	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	zaniklý areál; vesnice	středověk	Holštejn	Holštejn	Blansk
<input type="checkbox"/>	35671		zaniklá ves Hroznětín	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	archeologie; neurčený a	datace neurčena	Dobré Pole, Novosedly r	Dobré Pole, Novosedly	Mikulov
<input type="checkbox"/>	35054		tvrz Žleb	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	tvrz	středověk	Řičany u Brna	Řičany	Rosice
<input type="checkbox"/>	35022		zaniklá sklárna Hluboká	ÚAN I	ÚAN I	<input checked="" type="checkbox"/>	areál nezemědělské výr	novověk 2	Horská Kvilda, Zhůří u R	Horská Kvilda, Rejstejn	Sušice

35366 - Ledviny

Navigation: 1 Upload dokumentu 2 Přidání dokumentu

Navigation: Základní údaje ÚAN Územní identifikace Popis ÚAN Specifikace a zdůvodnění vymezení Archeologická památková péče Dokumenty MIS Informace o záznamu

Navigation: << Typy ÚAN Období ÚAN Autorizace odborné části Migrace historizace ÚAN II pásma

Id SAS	35366	Veřejný záznam	<input checked="" type="checkbox"/>
Poř. č. SAS		Významná	<input checked="" type="checkbox"/>
Název*	Ledviny	Migrováno	<input checked="" type="checkbox"/>
Kategorie	ÚAN I	Stav	Platný
Podkategorie	ÚAN I	Datum schválení	01.12.2021 00:00:00
Přesnost vymezení	přesně (do 10 m)		
Přiléhá k ÚAN II pásma	<input type="checkbox"/>		
Typy	tvrz; zaniklý areál		
Období	vrcholný středověk		
Autorizace odborného popisu	Prekop Filip (01.12.2021)		

Footer: w4pk 2.2.2, poslední zahrnutá revize 46595, sestaveno 04.09.2024 22:19:58 | Připojeno [xhr-streaming] | Axiell, s.r.o.

Památkový katalog, SAS ČR – interný přístup

Státní archeologický seznam ČR - editace ÚAN with ArcGIS Web AppBuilder Geoportál NPÚ Památkový katalog

hledání fulltextem

Nad chalupy

topolem

Soustov

Tréšnovka

Trávníky

276,0

454,3

Pešínský p.

U křížku

Na fořtovně

Pod pasekou

Na příčné

438

Pod za

Za h

482

507,5

1:4 085

100m

108 616,040 -842 454,174 Metry

hr

obsah mapy

Legenda

Tabulka obsahu

- marker-feature-action-layer
- soustov
- Území s archeologickými nálezů
- Návrh
- Rozpracovaný
- ÚAN I
- ÚAN II
- ÚAN II - pásmo
- ÚAN IV - bez nálezů
- Neplatný
- Stínovaný model reliéfu 5G
- Stínovaný model reliéfu 4G
- Katastrální mapy nad ortofotem
- Klad mapových listů
- Identifikace objektů paGIS
- Bodové identifikace KP
- Prvek soupisu

Přidání dat

Mapové projekty

Výsokovací okna (meptip)

(1 z 1)

SAS

Stav záznamu SAS	Platný
Datum založení záznamu	2.6.2023 10:04:00
Datum poslední změny záznamu	23.4.2024 12:15:18
ID polygonu	16500
Autor polygonu	ksal
Stav polygonu	Neplatný
Datum vytvoření polygonu	2.6.2023 10:04:00
Datum poslední změny polygonu	23.4.2024 12:15:17

Odkaz: Podrobnosti záznamu ÚAN

Památkový katalog, ÚEvO – interný přístup

Browser address: iispp.npu.cz/katalog/#/uevo/35840558

Navigation: Domů Prvky katalogu Památková ochrana Archeologie Ke zpracování Slovníky Nastavení Návod Zpět

Right side: NPU PRODUKCE new2024 | uživatel: canj | Odhlásit

Left sidebar: Obilbené Fulltext Hierarchie

Search: [input] [magnifying glass]

Filtering: Prvek | Prohlášení | Právní stav | Událost | ÚAN | ÚEVO

Table: Státní archeologický seznam ČR, Seznam neplatných ÚAN, Ústřední evidence oznámení

Id ÚEVO	Číslo oznámení	Typ výzkumu	Datum oznámení výzkumu	Přihlášení zapsal	Datum oznámení zahájení	Oznámení zapsal	Plánované zahájení	Datum zahájení	Datum ukončení	Datum podání ZAA
35840558	C-201811576	Záchranný	12.12.2018	Mašková, Pavla	12.12.2018	Mašková, Pavla	zima 2017/2018	08.02.2018		
35852666	M-202400467	Záchranný	30.01.2024	Dehnerová, Hana		Antal, Róbert	zemní práce od 03-04.2024			
35831363	C-202005732	Záchranný	06.01.2023	Knobová, Veronika	06.01.2023	Kapustka, Jan	září - říjen 2020	08.12.2020		
35852605	M-202302487	Záchranný	22.05.2023	Klecoň, Marek		Kavanová, Helena	zář.24			
35822876	M-202304480	Záchranný	18.09.2023	Hlas, Jindřich	08.10.2023	Fuchsová, Hana	zář.23	02.10.2023		
35822925	C-202311759	Záchranný	31.10.2023	Lissek, Petr	31.10.2023	Fuchsová, Hana	zář.23	26.09.2023		
35822932	C-202311231	Záchranný	09.10.2023	Wiesnerová, Eliška	09.10.2023	Wiesnerová, Eliška	zář.23	25.09.2023		
35822974	C-202313301	Záchranný	13.12.2023	Hanáková, Klára	13.12.2023	Hanáková, Klára	zář.23	20.09.2023		
35823023	C-202310318	Záchranný	12.09.2023	Beránek, Michal	12.09.2023	Beránek, Michal	zář.23	11.09.2023		

Buttons: 1 Upload dokumentu 2 Dokument do ESS 3 Přidání dokumentu

Selected record: 35840558 C-201811576

Navigation: Základní údaje Územní identifikace Literatura / Prameny Dokumenty MIS Dokumenty ESS AMČR Informace o záznamu

Sub-navigation: << | Období ÚEVO | Oprávněné organizace ÚEVO | Chráněné prvky ÚEVO | Další údaje | Migrace historizace

Id ÚEVO	35840558	Kategorie	OZNÁMENÁ AKCE
Číslo oznámení*	C-201811576	Stav*	NOVÝ
Typ výzkumu	Záchranný	Negativní akce	<input type="checkbox"/>
Datum oznámení výzkumu	12.12.2018	Druh akce	
Přihlášení zapsal	Mašková, Pavla	Podnět akce	úpravy v parku v Železné ulici
Datum oznámení zahájení	12.12.2018	Oprávněné organizace	Severočeské muzeum v Liberci, p. o.
Oznámení zapsal	Mašková, Pavla	vedoucí výzkumu	Mašková, Pavla
Plánované zahájení	zima 2017/2018	Investor / Objednatel	
Datum zahájení	08.02.2018	Poznámka	
Datum ukončení			

Footer: w4pk 2.2.2, poslední zahnutá revize 46595, sestaveno 04.09.2024 22:19:58 | Připojeno [xhr-streaming] | Axiell s.r.o.

■ **Ján Čáni**

NPÚ, GnŘ, AR